

ФОРМУВАННЯ НАВЧАЛЬНО-ПІЗНАВАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ ПТНЗ НА ОСНОВІ КУРСУ "ОСНОВИ ІНФОРМАТИКИ"

М.О. Мілохіна

м.Київ, Інститут професійно-технічної освіти НАПН України
Margarita.ktu@mail.ru

Швидкий розвиток прогресу, практично некерований та непрогнозований процес суспільних переворотів, наукових винаходів та їх впровадження в життя за останні десятиріччя вплинули на вимоги, що стоять перед освітніми системами.

Актуальною є потреба в освітніх інноваціях. Це пов'язано з потребою суспільства в підготовці гармонійної особистості, здатної ефективно функціонувати в сучасних постійно змінюваних умовах. Тому в сучасному суспільстві цінуються вже не самі знання, а вміння їх самостійно добувати та компетентно використовувати. Досягнення цієї мети, на думку науковців (В.В. Ягупов, В.І. Свистун, В.А. Болотов, В.В. Серіков, О.Я. Савченко, О.В. Овчарук, О. Пометун, О. Локшина, О.С. Заблоцька та ін.), можливе за умови переходу від знанневої до компетентнісної парадигми освіти. Вона сприятиме формуванню цілісного досвіду рішення життєвих проблем, виконання ключових функцій, компетенцій. При чому предметні знання не виключаються зі структури освітнього процесу, а виконують підпорядковану орієнтуючу функцію.

В міжнародній практиці дане питання широко висвітлене в програмі "Definition and Selection of Competencies" ("Визначення та відбір компетентностей") [2]. В ній зроблена вдала спроба систематизації й узагальнення досвіду багатьох країн.

Аналіз ключових компетентностей, виділених країнами Європи, показав однозначність виокремлення навчально-пізнавальної компетентності (предметна компетентність в Австрії, пізнавальна – в Фінляндії, навчальна – в Німеччині, здатність до самонавчання та компетентність для ефективного набуття нових здібностей – в Нідерландах тощо.). Її сутність повністю розкривається в іншому варіанті її назви – компетентність "уміння вчитися".

Формування цієї ключової компетентності в освітньому процесі вимагає фундаментальної бази, основи, яка буде забезпечувати її набуття. Отже, ключові компетентності мають формуватися на основі загальних (абстрактних) понять, які мають властивість пристосування до конкретної ситуації. Так як навчально-пізнавальна компетентність

ґрунтується, в першу чергу, на роботі з інформацією, то базою для її формування має виступати інформатика як наука про інформацію.

Термін "інформатика" (франц. *informatique*) походить від французьких слів *information* (інформація) і *automatique* (автоматика) та дослівно перекладається як "інформаційна автоматика". Фактично існуючий навчальний курс "Основи інформатики" повністю відповідає дослівному перекладу, тобто акцент робиться саме на вивченні технічної складової. Проте, наукові джерела при визначенні терміну "інформатика" не акцентують увагу на технічній її складовій. Інформатика – це галузь науки, що вивчає структури та загальні властивості інформації, а також питання, пов'язані з її збиранням, збереженням, пошуком, переробкою, перетворенням, розповсюдженням та використанням в різних сферах діяльності [1].

Сьогодні інформатика є однією з фундаментальних областей наукового знання, що формує системно-інформаційний підхід до аналізу оточуючого світу. Вона визначає загальну картину світу, оперуючи такими фундаментальними поняттями як об'єкт, система, взаємодія, інформаційні процеси тощо. Вивчення картини світу крізь призму цих понять допоможе зорієнтуватись у складному постійно оновлюваному потоці інформації. Оперуючи абстрактними поняттями варто складати загальні схеми пошуку нової інформації, ознайомлення з новим об'єктом тощо.

Отже, суперечність між сучасними визначеннями поняття "інформатика" та змістом відповідної дисципліни в навчальному курсі має бути вирішена за допомогою виділення фундаментальної складової інформатики, що слугуватиме основою для поєднання знань багатьох наук (інформації), а також для формування навчально-пізнавальної компетентності учнів.

Література:

1. Большой энциклопедический словарь. – Режим доступу: <http://www.vedu.ru/BigEncDic/24150>
2. The definition and selection of key competencies. Executive summary. – Режим доступу: <http://www.oecd.org/dataoecd/47/61/35070367.pdf>